

Alkotmánybíróság
1015 Budapest
Donáti u. 35-45.
Ügyszám: IV/107-3/2020.

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 0 0 1 0 7 - 2 / 2020	
Érkezett: 2020 FEBR 27.	
Példány: 2	Kezelőiroda:
Melléklet: 8 db	<i>lu</i>

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

indítványozó 2020. február 06. napján kézhez kapott a tisztelt Alkotmánybíróság felhívására a 2020. január 09. napján kelt alkotmányjogi panaszomhoz kapcsolódóan az alábbi

k i e g é s z í t é s t

terjesztem a tisztelt Alkotmánybíróság elé.

II. Az Alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

II.A) Az Alaptörvény megsértett rendelkezése

XXIV. cikk (1) bekezdése: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

XXVIII. cikk (1) bekezdése: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

XXVIII. cikk (7) bekezdése: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

II. B) Indokolás arra nézve, hogy a sérelmezett és megsemmisíteni kért bírói döntések miért ellentétesek a megjelölt rendelkezésével:

Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését sérti a döntés, mivel a tisztességes eljáráshoz való jog magában foglalja a pártatlan, részrehajlás nélkül tisztességes módon és ésszerű határidőben belül intézzék. Követelmény a döntés indokolásának kötelezettsége ez vezethet el a hatékony jogvédelem gyakorolhatóságához és a tisztességes bírósági eljárás kérdéséhez is.

„Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése nemcsak alapvető jogként rögzíti a hatósági eljárások tisztességes intézéséhez való jogot, hanem – törvényben meghatározottak szerint – alkotmányos kötelezettségként fogalmazza meg a döntések indokolással való ellátását is. Az indokolási kötelezettség szerepe a döntés jogszerűségének és azon keresztül a közigazgatási joghoz kötöttsége követelménye betartásának ellenőrizhetősége, ekként a törvényes és tisztességes eljárás

garanciáinak. A XXIV. cikk (1) bekezdése az indokolási kötelezettség tartalmának meghatározását törvényi szintre utalja, ezért annak megítélése, hogy a támadott szabályozás megfelel-e az alaptörvényi követelményeknek, figyelembe kell venni a törvényi szintű eljárási szabályokat is. „/Alkotmánybíróság 5/2019. (III.11.) AB határozat Indokolás (13)/

A másodfokú hatóság 2018. június 04. napján kelt HB/11-ÉPO/00083-8/2018. sz. végzésében nyilatkozattételre szólított, hogy a fellebbezés kiegészítésével élni kívánok-e. Indokolásában előadta, hogy a fellebbezésemben a [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] ngatlanon folyamatban volt építőipari kivitelezési tevékenység építési engedélytől való eltérést is bejelentettem, mely bejelentésem megküldésre került a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatalának építésfelügyeleti jogkörben eljáró hatóságához. Ezzel kapcsolatos kiegészítésemet 2018. június 15. napján kelt levelemben megválaszoltam.

A másodfokú hatóság 2018. július 20. napján hozta meg HB/11-ÉPO/00083-14/2018. sz. határozatában hivatkozik, hogy a rendelkezésére álló iratokból azt is megállapította, hogy a nyolclakásos lakóépület kivitelezési munkálatait a járási hivatalokról szóló 66/2015. (III.30.) Korm. rendelet 2. § (4) és (5) bekezdése szerint hatáskörrel rendelkező építésfelügyeleti hatóság 2018. február 14-én hatósági ellenőrzés keretében vizsgálta. A tervtől való eltérést a helyszíni vizsgálat során nem tapasztalt, tehát a fellebbező fellebbezésben foglalt állításai alaptalanok.

A határozata nem tartalmazza, hogy 2018. június 04-én felhívott a fellebbezés kiegészítésére, melynek a leírtak alapján eleget is tettem.

A bíróság az ügy érdemét érintő lényeges eljárási szabálysértésnek nem tekintette. A február 14-i ellenőrzéskor tapasztaltak részemre megküldésre nem kerültek. A bíróság ismételten rögzíti, hogy a jelen per alapjául szolgáló határozat jogszerűsége kapcsán irreleváns, hogy az építkezés ténylegesen az építészeti műszaki tervdokumentációban, illetve az építési engedélyben foglaltaktól eltérően történt-e, avagy sem, mert az utóbbi építésfelügyeleti hatáskör. A hatósági határozat jogszabálysértő volta tehát nem állapítható meg azon felperesi hivatkozás alapján, hogy a 2018. február 14-i ellenőrzésről készült dokumentáció részére nem került megküldésre, mivel az a felperes állítása szerint is a megvalósult építkezésre vonatkozott (mely nem tárgya az építési hatósági engedélyezési eljárásnak), továbbá a Ket. 68. § (1) bekezdése alapján a felperest megillette az iratokba való betekintés joga, függetlenül attól, hogy egyébként a jelen per tárgyát képező határozatok jogszerűségét az építésfelügyeleti eljárás során tartott helyszíni szemlén tapasztaltak nem érintik.

Az irat betekintési jogommal (Ákr. 33-34. §) azért nem éltem, mivel 2018. június 04. napján kelt HB/11-ÉPO/00083-8/2018. sz. végzésében azt a felvilágosítást adta, hogy bejelentésemet megküldte Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatalának építésfelügyeleti jogkörben eljáró hatóságához.

Véleményem szerint a hatósági határozat jogszabálysértő volta megállapítható, mivel a megismerés hiánya az adott esetben ki is zárhatja, hogy az ügyfél már az eljárás folyamán észrevételt tehesen a tényállás feltáratlanságára. A bizonyítékok ismertetésének elmaradása nem történik meg a másodfokú eljárásban, csak a határozatban, az ügyféli jogosultságok, az indítványozási és észrevételezési jog nem volt pótolható a másodfokú eljárást követően. Az iratbetekintés a közigazgatási szerv jogszerű működésének egyik törvényi garanciája és emellett az ügyfelek hatósági eljárásban való hatékony részvételének lehetőségét alapozza meg.

A bizonyíték megismeréséhez való jog szintén a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog szerves részét képezi, mert az ügyfél a bizonyítékok megismerését követően tudja kialakítani a nyilatkozatát, észrevételét. Az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy a bizonyítékok megismertetése az ügyféllel az ügyféli jogok sérelmét jelenti, amelyek kihatnak az ügy érdemére.

A tisztességes eljáráshoz való jog alapján az egyes eljárási garanciák olyan értéket jelentenek, amelyek megszegése vagy be nem tartása kihat az ügy érdemére, az ügy kimenetelétől függetlenül. A tisztességes eljáráshoz való jog úgy is bekövetkezhet, hogy nem áll fenn oksági kapcsolat a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között, azonban az ügyféli jogok érvényesíthetősége olyan sérelmet szenved, amely az eljárás egészét és körülményeit figyelembe véve eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét. A bizonyítékok ismertetésének elmaradása olyan eljárási szabálysértésnek minősül, amelyek érdemben kihatnak az eljárás kimenetelétől függetlenül az alapvető ügyféli jogok (pl. indítványozási, észrevételezési valamint jogorvoslati jog) gyakorolhatóságára, ezáltal sérül a tisztességes eljáráshoz való jog. /Alkotmánybíróság 3311/2018. (X.16.) AB határozat, Indokolás (33)-(36)/

Megjegyezni kívánom, hogy a 2018. június 04. napján kelt HB/11-ÉPO/00083-8/2018. sz. végzésében azt a felvilágosítást adta, hogy bejelentésem megküldésre került a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Debreceni Járási Hivatalának építésfelügyeleti jogkörben eljáró hatóságához. Ezzel szemben az építésfelügyeleti hatóság a mai napig eljárást nem indított, illetve a vizsgálat elvégzéséről sem értesített.

A közigazgatási hatósági ügyek rendkívüli sokfélesége helyenként az eljárási szabályok heterogenitásként is jelentkezik, ezért ilyen szabályokat több törvény, illetve esetenként rendelet is tartalmazhat. A közigazgatási hatósági eljárásokat általános hatállyal az Ákr. szabályozza, mely eljárási kódexként általános jelleggel határozza meg a tárgyi hatálya alá tartozó hatósági ügy fogalmát, így minden olyan ügyben alkalmazandó, amit saját maga nem tételez kivételként. Ez egyszersmind magával vonja az Ákr. alkalmazási elsődlegességét is, amelyből fakadóan főszabály szerint nincs lehetőség párhuzamos szabályozásra, vagyis a generális Ákr.-hez képest speciális szabályok megfogalmazására. Az Ákr. általános hatályát és alkalmazásának elsődlegességét oly módon, hogy attól való eltérésre, csak akkor van lehetőség, ha az Ákr. megengedi. /2019. (III.11.) AB határozat, Indokolás (14)/

A II. fokú hatóság eljárását a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályai 2004. évi CXL törvény alapján folytatta le.

Az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. CL törvény szerint kellett volna, mivel a 141. §-a szerint 2018. január 1. napján lépett hatályba. A 143. § (1) bekezdése szerint: "E törvény rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni."

A megismételt eljárásban véleményem szerint nem járhatott volna el a Ket. rendelkezései alapján.

A II. fokú hatóság mulasztását a bíróságnak a jogsértést figyelembe kellett volna vennie hivatalból és hatályon kívül kellett volna helyeznie a határozatát (Kp. 85. § (3) bekezdés).

A bíróság nem javíthatja ki a hatóságok mulasztását, mivel olyan eljárásjogi jogszabálysértést követtek el, melyet a bírósági felülvizsgálat során nem lehet kiküszöbölni, még a Kp. által előírt bizonyítás lefolytatása során sem. A bíróságnak a jogsértést a Kp. 85. §-ban foglaltakra tekintettel figyelembe kellett volna venni, melynek elmaradása részemre hátrányos döntést eredményezett.

Ákr. 81. § (1) bekezdése a döntés részeként határozza meg az indokolást és szabályozza annak tartalmi elemeit, megállapított tényállást, bizonyítékokat, döntés indokait, valamint az azt megalapozó jogszabályhelyek megjelölését is. Mindebből azt következik, hogy az indokolási

kötelezettség vonatkozásában az Ákr.-től eltérő rendelkezést jogszabály nem tartalmazhat. Jelen esetben, az indokolási kötelezettség egyértelmű kizárása révén jogértelmezéssel nincs lehetőség más- az Alaptörvény XXIV. cikkével, illetve az Ákr. szabályaival összhangban álló következtetésre jutni. /Alkotmánybíróság 5/2019. (III.11.) AB határozata, Indokolás (16-17)/

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog: „olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan, avagy igazságtalan, avagy nem tisztességes” 20/2017. (VII.18.) AB határozat, Indokolás (16). A testület az alapjogot abszolút jellegűnek minősítette, ugyanakkor abból számos részjogosítványt, egyebek között a bírósághoz fordulás jogát is kibontotta (17/2015.(VI.15.) AB határozat, Indokolás (103)-(109). A testület 2/2017.(II.10.) AB határozatában „a tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az ésszerű határidőn belüli elbírálás követelménye”/Indokolás (50)/.

Tárgyalás igazságossága

A közigazgatási perekben fő szabály a tárgyaláson kívüli elbírálás. Esetemben több tárgyalás megtartására került sor, úgy, hogy az alperesi érdekelt kérelmére a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság Elnöke soronkívüliséget rendelt el. Erről a bíróság 48. sz. végzésben 2019. június 27. napján tájékoztatott. Emiatt 30 napon belül került sor a tárgyalások megtartására. Több tárgyalás, mivel a szakértői bizonyítás folyamatban volt, annak elhalasztására került sor. Ezekben nem vettem részt. A szakértő 2019. szeptember 24. napján kelt szakértői véleményre az észrevétel megtételére 8 napot kaptam, melyet 2019. október 11. napján kelt nyilatkozatommal eleget is tettem. Ebben kértem a 2019. október 22. napjára kitűzött tárgyaláson a távolmaradásom elfogadását is, mivel véleményem szerint aggálytalan szakvélemény nem áll a bíróság rendelkezésére. A 2019. október 22. napján 10 órakor megtartott tárgyaláson a bíróság felhívta a feleket, hogy a tárgyalást be fogja rekeszteni, fel fogja őket kérni összefoglaló nyilatkozatuk megtételére, majd a nyilatkozatok megtétele után a tárgyalást berekesztette. A bíróság 2. sz. végzésében az ítélet kihirdetését elhalasztja 2019. november 12. napjának 13 óra 30 percére tűzi. A felperest írásban, jegyzőkönyvmásolattal értesíti.

A bíróság megsértette a Kp. 73. § (1)-(2) bekezdését és a 75. § (2) bekezdését, mivel a 2019. október 22. napján kelt tárgyaláson nem voltam jelen, így a szakértő kiegészítő szakvéleményére mely a tárgyalás előtti napon bocsátott a bíróság rendelkezésére, arra észrevételt tenni nem tudtam, illetve lehetőséget sem kaptam, hogy az elhalasztott tárgyalás időpontjára azt megtehessem. Így a szakértő kiegészítő véleményére a nyilatkozatomat sem szóban a tárgyalás elhalasztásával, sem írásban határidő megállapításával sem adott lehetőséget a bíróság.

Az alperes és az alperesi beavatkozó a tárgyaláson jelen volt, a szakértő kiegészítő szakvéleményét elfogadták.

A bíróság megsértette az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglaltakat, hogy a bíróság a jogvitát tárgyalás alapján kell elbírálnia. Akkor járt volna el helyesen, ha Kp. hivatkozott jogszabályai alapján, a tárgyalást elhalasztja és lehetőséget biztosít nyilatkozatom megtételére, a Kp. 76. § (2) a berekesztett tárgyalást a határozat kihirdetése előtt újból megnyitja.

Véleményem szerint a döntéshez szükséges lett volna a szakértő kiegészítő szakvéleményére adott nyilatkozatom figyelembe vételére is.

Fegyveregyenlőség elve

A bíróság kötelességévé teszi a törvény, hogy a fél megismerhesse, a másik fél, a szakértő által a bírósághoz tárgyaláson kívül benyújtott kérelmet, bizonyítási indítványt és lehetővé kell tenni, azt is, hogy a fél ezekre törvényes határidőn belül nyilatkozhasson.

Az Alkotmánybíróság a 6/1998. (III.11.) AB határozatában a tisztességes eljárás elvével kapcsolatban kifejtette, hogy az eljárásban szereplő adatok és dokumentumok teljes megismerése és – megfelelő biztosítékok között – birtoklása a „mindenképpen biztosítandó” jogok közé sorolható. Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 57. § (1) bekezdésének tartalmi elemét adó azon garanciákból indul ki, amely szerint jogainak érvényesítése érdekében a bíróság előtt mindenki egyenlő eséllyel rendelkezik. Ebből pedig az adott esetre nézve az következik, hogy a peres eljárás során minden, a per tárgyát érintő releváns iratot a peres felek mindegyike ugyanolyan mélységben és teljességben, továbbá azonos módon ismerhesse meg. Ez biztosítja a jogvitában álló peres felek között a „fegyverek egyenlőségét” ezáltal a tisztességes eljáráshoz alkotmányi értelemben vett minőségét. Nincs olyan „elkerülhetetlen szükségesség” amely a tisztességes tárgyaláshoz való jogát korlátozhatná, mivel a tisztességes eljárás, ezen belül a „fegyverek egyenlősége”, illetve alkotóelemeinek összessége a jelen esetben az alapvető jog lényeges tartalma.

Sérült a fegyverek egyenlőségének elve is, mikor a tárgyaláson történő megjelenést és nyilatkozattétel biztosítása csak az alperesi oldal részére tette lehetővé. Részemre a tárgyalás elhalasztását a bíróság nem biztosította. Tette, mindezt úgy, hogy a tárgyalás elmulasztásának jogkövetkezményére előzetesen nem figyelmeztetett.

Ezzel lényeges eljárási szabályt sértett a bíróság, ha döntését a szakértői véleménynek a tárgyaláson történt olyan kiegészítésére alapozza, amellyel kapcsolatban a felperes – mivel a tárgyaláson nem jelent meg, és a tárgyalás távollétében való megtartását kérte- nem intézhetett kérdéseket a szakértőhöz (BH 1993.640.).

Ellentétben a bíróság az alperest ismételten figyelmeztette a 2018. december 07. napján kelt 15. sz. végzésében pénzbírság megfizetése mellett, hogy védiratát terjessze elő, mivel a 2018. november 12. napján kelt 14. sz. végzésében már felhívta, de annak a mai napig nem tett eleget.

A Kp. 42. § (2) bekezdése szerint a védiratot az alperesnek a keresetlevéllel, illetve az ügy iratainak továbbításával egyidejűleg elő kellett volna terjesztenie.

A bíróság az alperest mulasztására kétszer is figyelmezteti, míg velem szemben alapvető tájékoztatási kötelezettségének sem tesz eleget a bíróság, hogy a tárgyaláson jelenjek meg, illetve nem ad lehetőséget arra, hogy a szakértő kiegészítő szakvéleményére a nyilatkozatomat megtehessem.

Ezzel sérült a bírósági eljárás során a fegyverek egyenlősége, mivel a bíróság nem egyenrangú félként kezelte a felperest és az alperest, alperesi beavatkozót.

Perbeli jogosítványaim olyan mértékben csorbultak, ami felveti az alapjogvédelem indokoltságát. Ebből következően a tisztességes eljáráshoz való jog érvényesülésének megítélése tartalmi vizsgálatot igényel, amelynek során választ lehet adni arra, hogy nem volt lehetőségem a szakértő kiegészítő véleményének megcáfolására, annak bizonyítékaimnak előadására és érvényesítésére. El lettem zárva a hatékony bizonyítási eszközök igénybevételének a lehetőségétől.

Az Alkotmánybíróság több esetben is kifejtette azon véleményét, hogy „a bírósághoz fordulás alapvető joga nemcsak a beadványok előterjesztésének jogára szorítkozik, hanem a bírósági eljárásban a fél pozícióját biztosítja a személyeknek. A személyek alanyai, alakítói és nem tárgyai, „elszenvedői” a bírósági eljárásnak. Alkotmányban biztosított joguk van arra, hogy a bíróság az eljárásba vitt jogait és kötelességeiket elbírálja (s ne csak az ezeket tartalmazó beadványról mondjon véleményt), és arra is, hogy lehetőséget kapjanak a bírósági döntés alapjául szolgáló tényállással és jogi kérdésekkel kapcsolatban nyilatkozataik megtételére.” (36/2014. (XII.18.) AB határozat, Indokolás (92).

A tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványa a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma azt a követelményt támasztja a bírósággal szemben, hogy a „bíróságnak a határozatait a jogszabályok alapján kell meghoznia. Ha a törvénynek való alávetettségétől a bíróság oldja magát, saját függetlenségének egyik tárgyi alapját vonja el. A vonatkozó jogszabályokat be nem tartó bíróság lényegében visszaél saját függetlenségével, amely adott esetben ezen keresztül a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozhatja. Az a bírói ítélet, amely alapos ok nélkül hagyja figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem lehet tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.” /20/2017.(VII.18.) AB határozat, Indokolás (23)/.

A jelen ügyben eljáró bíróság az alkalmazandó jogszabályi rendelkezés célját, egy törvényt az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. CL törvény előírását kellett volna alkalmaznia, mivel a 141. §-a szerint 2018. január 1. napján lépett hatályba. Az Ákr. 143. § (1) bekezdése szerint:” E törvény rendelkezéseit a hatálybalépését követően indult és a megismételt eljárásokban kell alkalmazni.”

Ezzel az Alaptörvényben rögzített kötelezettségének nem tett eleget, így a bírói ítélet alapos ok nélkül hagyta figyelmen kívül a hatályos jogot, önkényes, fogalmilag nem tisztességes, és nem fér össze a jogállamiság alapelveivel.

Figyelmen kívül hagyta továbbá a 313. § [Az írásbeli szakvélemény kiegészítése] (1) A bíróság a kirendelt szakértő írásbeli szakvéleményét a felek részére kézbesíti. A kézbesítés tárgyalás berekesztését követő megküldése és arra vonatkozó észrevétel megtételét az ítéletének meghozatalakor nem vette figyelembe. Lényeges eljárási szabálysértésnek minősül, ha a bíróság a fél részére nem teszi lehetővé észrevétel megtételét a szakértő kiegészítő véleményére (BH 2003.9.389.).

Nem hivatkozott a Pp. 316. §-ban foglaltakra, mely alapján a szakértői vélemény értékelésére vonatkozik. Igaz annak értékelését sem végezte el, csak a szakértői véleményt, illetve annak kiegészítését mutatta be.

A bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia, hogy a szakvélemény aggályos-e és a Pp 317. § (1) bekezdés d) pontja alapján fel kell hívni a fél kérelmét, ha a kirendelt szakértő szakvéleménye aggályos, ami nem történt meg annak ellenére sem, hogy a szakértő szakvéleménye nem volt egyértelmű.

A bíróság nem vizsgálta a szakértői vélemény aggályosságát annak ellenére, hogy a szakértői bizonyítás körében is köteles megvizsgálni, hogy a szakértői véleménye meggyőző és megalapozott-e (BH 1980.138). A szakértőtől meg kell követelni mindazokat az összehasonlítási adatokat és tényeket az ismertetését, amelyeknek jelentőségük volt a szakértői vélemény meghozatalánál és amelyek szükségesek a szakértői vélemény helyességének az ellenőrzéséhez (BH 2005.147.).

A bíróság ítéletében az alábbi megállapítás tette:

„ A szakértői véleményt annak kiegészítésével együtt a bíróság aggálytalannak találta, ezért ítékezés alapjául elfogadta.”

A Pp. a szakértői bizonyítás körében következetesen alkalmazza azt az elvet, hogy a szakértő kirendelésére , a szakvélemény kiegészítésére, illetőleg új szakértő kirendelésére főszabályként csak indítványra, mégpedig a bizonyítandó fél indítványára kerülhet sor (Pp. 317. § (2) bekezdés). (Az új Pp. jogértelmezési kérdéseivel foglalkozó konzultációs testület ülésén elfogadott állásfoglalások 2017. december 8.).

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy nem tekinti feladatának a bírósági jogalkalmazás felülvizsgálatát, csupán annak alkotmányos kereteinek betartását ellenőrzi, különös tekintettel a bírósági jogértelmezésnek az Alaptörvény 28. cikkében foglalt lényeges elemeire, egyrészt az Abh1-gyel bevezetett alapjogi érintettség valamint jelen határozatában kimunkált, a jogszabályi célhoz kötött jogértelmezési alapelv vizsgálatára. /Alkotmánybíróság 23/2018. (XII.28.) AB határozat, Indokolás (29)./

Az Alkotmánybíróság hangsúlyozta azt is, hogy „ a bíróság jogértelmezésének, jogalkalmazásnak közvetlenül kell valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére vezetni, nem pedig az által, hogy eltér bíróságok más ügyekben hozott döntéseitől. A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.

Így például az Alkotmánybíróság 3095/2016. (V.12.) AB végzés indokolása szerint: „ ha a bírói döntés összefügg alapvető joggal és az adott bírósági ügyben lényeges jog érvek tárgyilagos értékelésével semmiféle módon nem támasztható alá, kétségtelenül alkalmazandó törvény jelentésétől feltűnően elszakadt ésszerűtlen okfejtésen alapul, az elemi logika szabályait semmibe veszi, akkor a jogértelmezés lehet önmagában is alapjogsértő.”

Ugyanakkor Alkotmánybíróság korábban már megállapította, hogy a bíróságok jogszabály értelmezési tartománya alkotmányos kereteinek meghatározására hatáskörrel rendelkezik. Különösen indokolt lehet a jogértelmezés alkotmányossági kontrollja, miként a jelen ügyben is történt, téves jogértelmezés alkotmányjogi problémákat felvető eredményre vezet, ha az adott értelmezés egy Alaptörvényben foglalt jog, jelen esetben a tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmét eredményezte. Ebben az esetben ugyanis az értelmezésnek már nem csupán a módja, hanem annak eredménye is sérti az Alaptörvényt.

„ Az Alkotmánybíróság a 20/2017. (VII. 18.) AB határozatában összefoglalóan kimondta, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes bírósági eljárásból fakadó eljárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes bírósági eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részére vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon (lásd 7/2013.(III.1.) AB határozat, Indokolás (34)”. Indokolás (26). „ /3375/2018. (XII.5.) AB határozat indokolás (56).

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében nem indokolta meg, mivel a jogszabályok mindenkire kötelezőek, a jelen ügyben az Ákr. átmeneti szabályát kellett volna alkalmaznia, hogy ezen jogszabályi rendelkezések alkalmazását miért mellőzte.

Nem indokolta meg, hogy a szakértői véleményt annak kiegészítésével együtt miért találta aggálytalannak és fogadta el az ítélezés alapjául. Azzal, hogy elfogadta az ítélezés alapjául, ezzel nem indokolhatja meg a bíróság, hogy alaptalannak találta az új szakértő kirendelése iránti kérelmemet.

A kereseti kérelmemben benapozottság megsértésére is hivatkoztam. A bíróság nem indokolta meg, hogy miért fogadta el az alperes tényállás-felderítési kötelezettségének a teljesítését, azzal, hogy 2018. júniusában beszerzett vélemény alapján az OTÉK 86. § (1) bekezdésében foglalt feltétel hiányában is megadható az építési engedély.

Véleményem szerint az alperes a tervező által készített benapozottság vizsgálatára alapította a tényállását. Szakkérdésben az építési terveket elkészítő tervező véleményére nem alapítható ítéleti döntés. A bíróságnak az igazságügyi szakértői véleményt kellett volna erre vonatkozóan is beszereznie (BH + 2010.8.371.).

Az indoklás hiánya vonatkozásában az Alkotmánybíróság, figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkében előírt jogszabály értelmezési kötelezettségre is, azt vizsgálja, hogy az indokolás kötelezettséget előíró eljárási jogszabályokat a bíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott követelményeknek megfelelően alkalmazta-e. Az Alkotmánybíróság tehát a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikákhoz tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon /Alkotmánybíróság 20/2017. (VII.18.) AB határozat, Indokolás (25)/.

„Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alanyi jogot keletkeztet a jogorvoslat igénybevételére mindenki számára, aki a döntés folytán jogát vagy jogos érdekét sértve érzi. A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének a módját /22/2014. (VII.15.) AB határozat, Indokolás (95)/, azonban a jogorvoslathoz való jog tekintetében az Alkotmánybíróság gyakorlata számos követelményt határozott meg, amelyeknek meg kell felelnie a jogorvoslati rendszernek. E követelmények vonatkozásában az Alkotmánybíróság gyakorlata az Alkotmány alatt és az Alaptörvény hatályba lépését követően is következetes volt. A jogorvoslat egyik elemeként az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségének biztosítását rögzítette /35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás (16)/, melyhez a közigazgatási döntések vonatkozásában társult a bírói út rendelkezésre állásának követelménye is. További elemként határozta meg az Alkotmánybíróság a jogorvoslati fórum abbéli képességét, hogy a sérelmezett döntést felülvizsgálja, és a sérelem fennállása esetén a döntés megváltoztatása vagy megsemmisítése (hatályon kívül helyezése) révén a sérelmet a döntésre visszaható módon orvosolja. Minden jogorvoslat lényegi, immanens eleme a jogorvoslati lehetőség, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát /3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás (37), 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás (16)/. Végezetül pedig a jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslati eszközök igénybevételét foglalja magában /9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás (28), 20/2015. (VI.16.) AB határozat, Indokolás (16), vagyis elégséges az egyfokú jogorvoslat.” 25/2018. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás (17).

A közigazgatási jogalkalmazás során hozott határozatok tekintetében az eljárásjog intézményrendszerének a jogállamiságból fakadó mindkét követelmény, a közigazgatási határozatok törvényessége és a jogbiztonság követelményének érvényesülését egyaránt biztosítani kell. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában az Alkotmánybíróság már többször nyomatékosította, hogy a közigazgatási törvény alá rendeltségét jogállami követelménynek tekinti, amelyet a közigazgatási határozatok törvényességi ellenőrzése folytán a bíróságoknak kell biztosítaniuk /Alkotmánybíróság 25/2018. (XII.28.) AB határozat, Indokolás (20).

A közigazgatási perben a bíróság nincs a közigazgatási határozatban megállapított tényálláshoz kötve és jogszerűség szempontjából felülbíráhatja, sőt felül is kell bírálnia a közigazgatási szerv mérlegelést is. Vizsgálja az eljárási szabályok betartását, illetve az anyagi jogértelmezés helyességét.

Ezzel szemben a közigazgatási perben az előadottak alapján folytatta le a bíróság a jogorvoslati eljárást. Nem biztosította a tisztességes eljárás követelményeit. Alkotmányos igényem sérült, mivel a hatékony bírói jogvédelem követelménye nem érvényesült. Önmagában a bírói út igénybevételének formális biztosítása ugyanis nem elegendő az eljárási garanciák teljesedéséhez, hiszen az alkotmányos szabályban előírt garanciák éppen azt a célt szolgálják, hogy azok megtartásával a bíróság a véglegesség igényével hozhasson érdemi döntést /7/2013. (III.1.) AB határozat, Indokolás (24).

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a kereseti kérelmemben előadott sérelmezett döntést nem vizsgálta meg, hanem elutasította a már bemutatott alapján.

Az Alkotmánybíróság megállapította: „ Nem következik mindebből, hogy a jogorvoslatot elbíráló szervnek a kérelemnek minden körülmények között helyt kell adnia, az azonban feltétlenül, hogy az eljárási szabályok által meghatározott keretek között a jogorvoslati eljárást lefolytassák és a jogorvoslati kérelemben írtakat a jogszabályban foglaltak szerint érdemben megvizsgálják. A jogorvoslati út igénybevételének nem előfeltétele továbbá valamely jog – esetleg alapjog – tényleges sérelmének a bekövetkezése, elegendő, ha az érintett megítélése szerint jogát (jogos érdekét) sérti a támadott döntés. „ (3064/2014. (III.26.) AB határozat, Indokolás (16)-(17)). Alkotmánybíróság 12/2015. (V.14.) AB határozat, Indokolás (26).

A jogorvoslatnak csak a formális lehetőségét biztosította a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság részemre. Az Alaptörvény megköveteli, hogy a jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékony legyen, vagyis ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására.

Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a kifejtettek alapján állapítsa meg a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 10.K.27.903/2018/74. sz. ítéletének Alaptörvénybe ütközését és semmisítse meg azt, mivel sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését.

Az eljárást bíróság az alkotmányjogi panaszban támadott határozatok végrehajtását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggesztheti, ha az Alkotmánybíróság erre hívja fel a bíróságot.

A fentiekre tekintettel, tisztelettel kérem az Alkotmánybíróságot, szíveskedjen az eljáró bíróságot felhívni, hogy rendelkezzen a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének végrehajtásának felfüggesztéséről Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig.

Budapest, 2020. február 24.

